

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-KNPS.431.6.29.2015.MB

Wrocław, dnia 6 października 2015 r.

**Pani
Dorota Świątek
Dyrektor
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
ul. Poczтова 7a
59-975 Sulików**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 11-13 sierpnia 2015 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543, ze zm.) zespół kontrolny w składzie: Marta Bożek – starszy inspektor wojewódzki: przewodniczący zespołu, Ewelina Zygmunt – starszy inspektor wojewódzki: kontroler, z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sulikowie, ul. Poczтова 7a, 59-975 Sulików z zakresu zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 ustawy, zadań własnych gminy – art. 17 ust. 2 ustawy, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w art. 18 ust. 1 ustawy a także wybranych zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 11 sierpnia 2015 r.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o zatwierdzony w dniu 23 czerwca 2015 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego plan kontroli na II półroczu 2015 r.

Jednostką kieruje Pani Dorota Świątek, która z dniem 22 stycznia 1993 r. została powołana na stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie. W dniu 28 stycznia 2010 r. Rada Gminy w Sulikowie podjęła Uchwałę Nr XXXVII/288/10 w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sulikowie. W § 6 rozdziału III „Struktura organizacyjna” ww. dokumentu dokonano zmiany nazewnictwa zajmowanego przez Panią Dorotę Świątek stanowiska z Kierownika jednostki na Dyrektora.

Pani Dorota Świątek jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

Podpisany w dniu 16 września 2015 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenił pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań

wynikających z cyt. ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 19, 20.

Natomiast zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 8, 9, 12, 18 nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach w tym zakresie.

Stwierdzono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1 i 5. Nie realizuje natomiast zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 ustawy. Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 4 i 6 ustawy. Pozostałe zadania wynikające z art. 18 ust. 3, 5, 7, 8, 9 ustawy nie były wykonywane, bowiem nie ubiegano się o pomoc w tym zakresie.

Na dzień kontroli Gmina Sulików nie posiadała Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, w związku z czym Ośrodek nie miał możliwości jej koordynowania, zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy. Dnia 16 września 2015 r. Rada Gminy Sulików podjęła Uchwałę Nr X/72/15 w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2015-2020.

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka (art. 110 ust. 9), w okresie objętym kontrolą nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5), skierował natomiast 3 wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności (art. 110 ust. 6).

Na sformułowanie oceny wpływ miały następujące nieprawidłowości:

- brak decyzji przyznających tymczasowe miejsce noclegowe w schronisku/wspólnocie;
- błędne ustalenie okresu uprawnienia do zasiłków celowych;
- błędne oznaczenie w decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej organu administracji publicznej który je wydał;
- błędny okres zmiany wysokości odpłatności mieszkańca gminy za pobyt w domu pomocy społecznej;
- lakonicznie sporządzony wywiad środowiskowy, w tym nierzetelnie ustalona sytuacja dochodowa rodziny.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Sulików zamieszkały przez 6 090 mieszkańców (według stanu na dzień 14.08.2015 r.). Na dzień kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych terenowych (3 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy - ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W przypadku GOPS w Sulikowie wskaźnik ten jest spełniony.

Z informacji uzyskanych od Dyrektora wynika:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie zatrudnia trzech pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy i spełnia przesłanki art.110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, bowiem liczba mieszkańców gminy Sulików wg stanu na dzień 14.08.2015r. wynosi 6.090 a średnia miesięczna liczba rodzin i osób samotnie

gospodarujących, objętych pracą socjalną przypadająca na jednego pracownika socjalnego nie przekracza liczby 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie ustalając liczbę zatrudnionych pracowników socjalnych odnosi się do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Z wyżej zacytowanych wyjaśnień wynika, że średnia miesięczna liczba rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną przypadająca na jednego pracownika socjalnego nie przekracza liczby 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Zatem wskaźnik ten jest spełniony.

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielenia schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym podopieczni składali wnioski o dofinansowanie kosztów utrzymania w placówce, natomiast Dyrektor Ośrodka wydawał w jednym dniu decyzje administracyjne przyznające zasiłki celowe na okres nawet do 6 miesięcy odrębnymi decyzjami.

W sprawie nr 1 (M.K.) do wniosku z dnia:

- 27.01.2014 r. - wydano 2 decyzje na zasiłek celowy; odrębną na miesiąc styczeń i marzec;
- 11.04.2014 r. – wydano 4 decyzje na zasiłek celowy – odrębne na okres od maja do sierpnia;
- 10.09.2014 r. – wydano 4 decyzje na zasiłek celowy; odrębne na okres od września do grudnia;
- 8.01.2015 r. – wydano 6 decyzji na zasiłek celowy; odrębne na okres od stycznia do czerwca;
- 2.07.2015 r. – wydano 3 decyzje na zasiłek celowy; odrębne od lipca do września.

W sprawie nr 2 (M.W.) do wniosku z dnia 2.02.2015 r. wydano 5 decyzji na zasiłek celowy – odrębne od stycznia do maja 2015 r.

Zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Po otrzymaniu wniosku strony o pokrycie kosztów pobytu w schronisku i rodzinnego wywiadu środowiskowego należało wydać decyzję przyznającą tymczasowe miejsce noclegowe w schronisku/wspólnocie. W decyzji należało wskazać m.in.: adres placówki dla osób bezdomnych, okres realizacji świadczenia od dnia (data rozpoczęcia pobytu) do dnia faktycznego pobytu w placówce, nie dłużej jednak niż do dnia (wskazać datę do kiedy pomoc ta będzie udzielana). Należy mieć na uwadze, że pomoc w formie przyznania miejsca noclegowego w schronisku ma charakter tymczasowy, a decyzja w tym zakresie jest wydawana w ramach uznania administracyjnego. Natomiast wydawanie kolejnych decyzji na zasiłek celowy w tym samym dniu na kolejne poszczególne miesiące jest postępowaniem nieprawidłowym. Zgodnie z art. 48 ust. 2. ustawy udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.

Zespół kontrolny zwraca uwagę, że zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Pojęcie „niezbędna” oznacza potrzebę występującą w danym momencie. W omawianej sytuacji trudno stwierdzić, czy klient będzie wymagał pomocy w formie schronienia w okresie nawet do 6 miesięcy od dnia wydania decyzji przyznających zasiłek celowy na tę formę pomocy.

W sprawie nr 2 (M.W.) przyznano stronie na wniosek z dnia 2.02.2015 r. zasiłek celowy na dofinansowania kosztów pobytu w Domu Wspólnoty Osób i Rodzin Samotnych Matek z Dziećmi za miesiąc styczeń 2015 r. Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że przyznanie pomocy za okres wcześniejszy niż miesiąc złożenia wniosku jest niezgodne z przepisami prawa. Zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy – świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją (...).

W sprawach przyznawania i wypłacania zasiłków celowych w sprawie nr 1 (K.M.) strona złożyła wniosek o pomoc w dniu 13.08.2014 r. Decyzją nr GOPS/PS/720/C/2014 z dnia 13.08.2014 r. przyznano pomoc na miesiąc listopad 2014 r. W sprawie nr 2 (J.R.) strona złożyła wniosek o przyznanie pomocy 12.01.2015 r., natomiast decyzją nr GOPS/PS/44/C/2014 z dnia 15.01.2015 r. przyznano pomoc na miesiąc marzec 2015 r.

Zgodnie z art. 39 ustawy - w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Na podstawie art. 106 ust. 3 ustawy – świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją (...).

Ponadto zaznaczyć należy, że pojęcie „niezbędna” oznacza potrzebę występującą w danym momencie. W omawianych sprawach trudno znaleźć uzasadnienie, czy zasiłki celowe przyznane na pokrycie opłat z dwumiesięcznym wyprzedzeniem spełniają rolę świadczenia mającego na celu zaspokojenie takiej właśnie potrzeby.

W decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej błędnie wskazywano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie jako organ administracji publicznej, który je wydał. Organem właściwym do wydawania decyzji w powyższym zakresie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych jest wójt (burmistrz, prezydent) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy. W związku z powyższym prawidłowo wydana decyzja organu I instancji winna zawierać oznaczenie, że jest to decyzja Wójta Gminy, natomiast upoważniony pracownik winien podpisać się, jako osoba działająca z upoważnienia Wójta.

W sprawie nr 3 (H.L.) dotyczącej kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu decyzją nr GOPS/PS/530a/DPS/2013 z dnia 14.05.2013 r. ustalono odpłatność strony za pobyt w placówce w kwocie 532,63 zł miesięcznie od maja 2013 r. W wyniku zmiany wysokości renty od czerwca 2013 r. (przekraczającej 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej), wypłaconej w lipcu 2013 r., decyzją nr GOPS/PS/801a/DPS/2013 z dnia 22.07.2013 r. zmieniono odpłatność Strony za pobyt w domu pomocy społecznej do kwoty 675,08 zł miesięcznie od czerwca 2013 r.

Zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy, zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Z przepisów ustawy nie wynika wprost, od którego momentu następuje zmiana odpłatności za świadczenie niepieniężne w przypadku zmiany sytuacji dochodowej strony. W takim przypadku powinno się stosować odpowiednio art. 8 ust. 3 ustawy uznając, iż zmiana odpłatności np. za pobyt w dps, a tym samym zmiana decyzji powinna nastąpić od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła faktyczna zmiana dochodu. Faktyczna zmiana dochodu nastąpi wówczas, kiedy zostanie stronie wypłacona kwota np. z tytułu renty bezpośrednio na konto, bądź osobiście. W związku z tym

Pani H.L. winna ponosić odpłatność za pobyt w placówce w wysokości 675,08 zł miesięcznie od sierpnia 2013 r. W dniu 7.01.2015 r. nastąpił zgon mieszkanki domu pomocy społecznej, wobec powyższego odstępuje się od weryfikacji odpłatności H.L. za pobyt w placówce.

W sprawie nr 3 (J.W.) dotyczącej zasiłku stałego nierzetelnie udokumentowano zmianę sytuacji strony w miesiącu czerwcu 2015 r. Zgodnie z Protokołem Sądu z dnia 21.04.2015 r. córka strony nabyła prawa do alimentów na rzecz dziecka od jego ojca w wysokości 500 zł miesięcznie począwszy od dnia 1 lutego 2015 r. (orzeczenie prawomocne z dniem 29.04.2015 r.). Decyzją Nr GOPS/PS/431/ZS/2015 z dnia 8.07.2015 r. zmieniono wysokość zasiłku stałego od lipca 2015 r. W wywiadzie środowiskowym nie ustalono dlaczego strona nie otrzymuje alimentów w wysokości 500 zł od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu oraz dlaczego płacone są one od miesiąca czerwca 2015 r.

Zgodnie z art. 107 ust. 1 ustawy – rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej (...). Wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwi mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby, czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczenia, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do przyścia im z pomocą. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym, za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy. Druk ten jest protokołem z przesłuchania danej osoby sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielenie nieprawdziwych informacji. Dlatego wywiad środowiskowy powinien być przeprowadzony w sposób rzetelny. Winien zawierać wszelkie informacje mające wpływ na prawo do świadczeń.

Gmina Sulików nie posiada uchwały dotyczącej ustalenia wysokości oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. Zgodnie z art. 43 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej rada gminy w drodze uchwały określa wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie.

W wyniku kontroli sformułowano następujące zalecenia:

- 1) Pomocy w formie schronienia udzielać poprzez przyznanie decyzją administracyjną tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.
Podstawa prawna: art. 48 ust. 2, art. 106 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
- 2) Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawać i wypłacać za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją (...).
Podstawa prawna: art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
- 3) W decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wskazywać Wójta Gminy jako organ rozstrzygający sprawę.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 581).

Termin wykonania: na bieżąco.

- 4) Zmiany odpłatności za świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej dokonywać, jeżeli kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zmiany dokonywać od miesiąca następującego po miesiącu w którym nastąpiła faktyczna zamiana dochodu.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 106 ust. 3b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

- 5) W celu ustalenia sytuacji faktycznej i prawnej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, a następnie podjęcia właściwych działań zmierzających do zaplanowania pomocy, rodzinne wywiady środowiskowe sporządzać starannie i rzetelnie. Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustalać na podstawie dokumentów wymienionych w art. 107 ust. 5b ustawy.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.), § 2 ust. 5 rozporządzenia z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012 r., poz. 712),

Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Pan Robert Starzyński
Wójt Gminy
ul. Dworcowa 5
59-975 Sulików
2. a/a

Z up. WOJEWÓDZKI DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Głuchowska
Z-CIA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

wsp. kierownika E. Zygmunt

Ewelina Zygmunt